

LWA – 4111-01-04/2013

K/13/007

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

K/13/007 – Gospodarka ściekowa gmin na obszarach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej w latach 2009 – 2011 (kontrola sprawdzająca)

Jednostka prowadząca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler

Wanda Dąbrowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84612 z dnia 28 stycznia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana

Urząd Gminy Huszlew 08-206 Huszlew 77

Kierownik jednostki kontrolowanej

Stanisław Stefaniuk Wójt Gminy

(dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie¹ gospodarkę ściekową Gminy Huszlew na obszarach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej z uwagi na wysoki poziom nieczystości płynnych (92,9% 81 942,5 m³ w 2012 r.) dla których nie udokumentowano sposobu ich zagospodarowania.

Tylko 41 z 584 właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiornik bezodpływowy posiadało umowy na opróżnianie i transport nieczystości ciekłych z przedsiębiorcą posiadającym stosowne zezwolenie w tym zakresie i tylko 7 właścicieli (spośród ww. 41) korzystało z tych usług w badanym okresie (tj. od 1 stycznia 2012 do 31 stycznia 2013 r.).

NIK ocenia pozytywnie uzupełnienie ewidencji zbiorników bezodpływowych. Nastąpiła również poprawa w zakresie wyposażenia nieruchomości położonych na terenach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczych w zbiorniki bezodpływowe. Według stanu na dzień 30 czerwca 2011 r. z 303 nieruchomości, niewyposażonych w zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków, na dzień 15 lutego 2013 r. pozostawało 77 nieruchomości niespełniających obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach².

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Z bilansu gospodarki wodno-ściekowej Gminy Huszlew za lata 2010-2012 wynika m.in., że:

- zużycie wody w Gminie zmalało o 16 480 m³ (z 142 480 m³ w 2010 r. do 126 000 m³ w 2012 r.)
- ilość ścieków do zagospodarowania zmalała z 99 736 m³ w 2010 r. do 88 200 m³ w 2012 r.
- ilość ścieków odebranych transportem asenizacyjnym zmalała z 80,5 m³ w 2010 r. do 57,5 m³ w 2012 r.,
- ilość ścieków niezagospodarowanych zmalała z 99,9% (99 655,5 m³) w 2010 r. do 92,9% (81 942,5 m³) w 2012 r., w związku z odprowadzeniem w 2012 r. do kanalizacji zbiorczej 6 200 m³ nieczystości ciekłych,
- od 15 listopada 2011 r. na terenie Gminy Huszlew funkcjonuje oczyszczalnia ścieków o łącznej przepustowości 170 m³/d.

(dowód: akta kontroli str. 88)

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2012 r. poz. 391 ze zm.

NIK w wystąpieniu pokontrolnym z 10 listopada 2011 r. (znak: LWA-4101-17-02/2011 P/11/133) skierowała do Wójta Gminy Huszlew następujące wnioski pokontrolne:

1. Podjęcie skutecznych działań w celu wyegzekwowania od właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe ich opróżniania.
2. Uzupełnienie i wykorzystanie ewidencji zbiorników bezodpływowych, zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
3. Egzekwowanie od właścicieli nieruchomości obowiązku wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy.
4. Egzekwowanie od przedsiębiorców posiadających zezwolenie na zbieranie i transport nieczystości ciekłych przestrzegania warunków określonych w zezwoleniach.

(dowód: akta kontroli str. 5-7)

1. Sposób realizacji wniosku: „Podjęcie skutecznych działań w celu wyegzekwowania od właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe ich opróżniania”.

Opis stanu faktycznego W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Wójt Gminy pismem z 29 listopada 2011 r. (znak: Or.1710.6.2011) poinformował, że w celu realizacji wniosku przeprowadzone będą wyrwykowe kontrole właścicieli nieruchomości posiadających zbiorniki bezodpływowe dotyczące:

- zawarcia umów na wywóz nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych,
- częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych.

(dowód: akta kontroli str. 8-9)

Według stanu na 31 stycznia 2013 r. na terenie Gminy Huszlew zaewidencjonowanych było 584 właścicieli nieruchomości, których nieruchomości wyposażone były w zbiorniki bezodpływowe, z czego 41 właścicieli (tj. 7,0%) posiadało umowy zawarte z przedsiębiorcą posiadającym zezwolenie na świadczenie usług opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.

(dowód: akta kontroli str. 14-28)

Z informacji uzyskanej od Łosickiego PPHU KOM-GAZ Sp. z o.o. wynika, że w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 stycznia 2013 r. odbiór nieczystości płynnych taborem KOM-GAZ dokonywany był od siedmiu właścicieli nieruchomości (tj. 17,1% właścicieli posiadających umowy z przedsiębiorcą na świadczenie takich usług). W przypadku pozostałych umów przedsiębiorca nie świadczył usług wywozu nieczystości ciekłych. Ponadto w ww. okresie KOM-GAZ odebrał 28,5 m³ nieczystości ciekłych od siedmiu właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Huszlew, którzy nie posiadali zawartych umów na świadczenie takich usług.

(dowód: akta kontroli str. 29-32 i 79-87)

Urząd Gminy w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 stycznia 2013 r. przeprowadził trzy kontrole dotyczące obowiązku opróżniania zbiorników bezodpływowych u właścicieli nieruchomości posiadających zbiorniki bezodpływowe. W wyniku przeprowadzonych kontroli wszyscy trzej skontrolowani właściciele nieruchomości po kontroli zawarli umowy na opróżnianie zbiorników bezodpływowych z nieczystości ciekłych i ich transport.

Ponadto pracownik Urzędu gminy Huszlew dokonał w ww. okresie jednej kontroli częstotliwości opróżniania zbiornika bezodpływowego u właściciela nieruchomości, który posiadał umowę na ich wywóz. Z protokołu kontroli wynika, że właściciel nieruchomości nie udokumentował faktu opróżniania zbiornika bezodpływowego z nieczystości ciekłych, zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 6 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

(dowód: akta kontroli str. 10-13)

Ustalone W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie **stwierdzono**
nieprawidłowości **następującą nieprawidłowość:**

Niewystraszający nadzór, wynikający z art. 5 ust 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, nad realizacją przez właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe obowiązku ich opróżniania. Podjęte przez Wójta Gminy po kontroli w 2011 r. działania były w ocenie NIK niewystarczające, ponieważ nie udokumentowano sposobu zagospodarowania 92,9% (81 942,5 m³) ilości ścieków wytworzonych w 2012 r. na terenach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej.

W badanym okresie (tj. od 1 stycznia 2012 r. do 31 stycznia 2013 r.) Gmina przeprowadziła kontrolę 4 właścicieli nieruchomości w zakresie obowiązku opróżniania zbiorników bezodpływowych. Z ewidencji zbiorników bezodpływowych, prowadzonej przez Gminę wynika, że: na terenie gminy wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe jest 584 nieruchomości, 41 właścicieli tych nieruchomości podpisało umowę na ich opróżnianie, a 7 (z 41) skorzystało z usługi wywozu w badanym okresie

Wójt Gminy wyjaśnił, m.in. że nie podejmowano działań kontrolnych na większą skalę, ponieważ mieszkańcy Gminy utrzymują się z rolnictwa, mają niskie dochody. Są to przeważnie rolnicy oraz osoby starsze i samotne i nie stać ich na zamówienie przedsiębiorcy odprowadzającego nieczystości ciekłe. Przeprowadzono z nimi rozmowy, informowano o obowiązku zawierania umów, lecz nie sporządzano z tego żadnych notatek.

(dowód: akta kontroli str. 32-37)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Sposób realizacji wniosku: „Uzupełnienie i wykorzystanie ewidencji zbiorników bezodpływowych, zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach”.

Opis stanu faktycznego W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Wójt Gminy poinformował, że ewidencja zbiorników bezodpływowych zostanie uzupełniona do 30 czerwca 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 8-9)

Wg stanu na 31 stycznia 2013 r. prowadzona w Urzędzie Gminy ewidencja obejmowała m.in.

- 590 zbiorników bezodpływowych (tj. o 287 zbiorników więcej w porównaniu ze stanem na 30 czerwca 2011 r.),
- 71 przyłączy kanalizacyjnych,
- 6 przydomowych oczyszczalni ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 14-28 i 38-40)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

3. Sposób realizacji wniosku: „Egzekwowanie od właścicieli nieruchomości obowiązku wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy”.

Opis stanu faktycznego W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Wójt Gminy poinformował, że po sporządzeniu ewidencji zbiorników bezodpływowych w poszczególnych miejscowościach systematycznie będą wysyłane pisma do właścicieli nieruchomości nieposiadających zbiorników bezodpływowych w celu nakłaniania ich do wyposażenia nieruchomości w taki zbiornik, zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Właściciele nieruchomości na bieżąco będą mobilizowani do wybudowania takiego zbiornika.

(dowód: akta kontroli str. 8-9)

W okresie od 1 stycznia 2012 r. do dnia zakończenia niniejszej kontroli (tj. 15 lutego 2013 r.) Wójt Gminy nie wysłał do właścicieli nieruchomości nieposiadających zbiorników bezodpływowych pisma informującego o obowiązku ich wyposażenia w zbiorniki bezodpływowe.

Według stanu na 30 czerwca 2011 r. na terenie Gminy było 303 nieruchomości (tj. 41,6% nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej), które nie były wyposażone w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 5-7)

Według sprawozdania M-06 o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych za 2012 r. na terenie Gminy Huszlew było ogółem 779 przyłączy wodociągowych.

(dowód: akta kontroli str. 41-44)

Zgodnie z zestawieniem odczytu liczników i obciążeń za wodę w 2012 r. pobór wody dokonywany był z 744 przyłączy wodociągowych. Nieczystości ciekłe w 564 przypadkach odprowadzane były do zbiorników bezodpływowych, w 71 – do kanalizacji, w 6 – do przydomowych oczyszczalni ścieków, natomiast w pozostałych 103 przypadkach właściciele nieruchomości, pomimo obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, nie wyposażyli nieruchomości w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków.

Spośród ww. 103 właścicieli, których nieruchomości nie zostały wyposażone w zbiorniki bezodpływowe, w 26 przypadkach przyłącza wodociągowe doprowadzone zostały np. w celu nawadniania sadów i warzyw gruntowych, do nowowyprowadzonego obiektu, który nie został jeszcze wyposażony w zbiornik bezodpływowy, natomiast w pozostałych 77 przypadkach właściciele nieruchomości odprowadzali nieczystości ciekłe z naruszeniem postanowień ustawy o czystości i porządku w gminach.

(dowód: akta kontroli str. 45-62)

Ustalone nieprawidłowości	W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:
------------------------------	--

Gmina nie podjęła żadnych działań wobec 77 właścicieli nieruchomości, którzy pomimo obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nie wyposażyli nieruchomości w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków.

Wójt Gminy wyjaśnił, m.in. że są to osoby starsze, o niskich dochodach i nie stać ich na wybudowanie tych zbiorników i nie ma komu się tym zająć. Nakłanianie i „mobilizacja” takich właścicieli do wybudowania zbiornika bezodpływowego odbywała się przy okazji różnych spotkań, zebrań z rolnikami ale nie przyniosło to efektu.

(dowód: akta kontroli str. 34-35 i 37)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działania kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

4. Sposób realizacji wniosku: „Egzekwowanie od przedsiębiorców posiadających zezwolenie na zbieranie i transport nieczystości ciekłych przestrzegania warunków określonych w zezwoleniach”.

Opis stanu faktycznego	W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Wójt Gminy poinformował, że w celu realizacji ww. wniosku planowane są kontrole u przedsiębiorców na terenie gminy podczas wykonywania czynności objętej zezwoleniem.
---------------------------	---

(dowód: akta kontroli str. 8-9)

Wójt Gminy w dniu 29 listopada 2011 r. wystosował do dwóch przedsiębiorców (FHU E.P. i Łosickie PPUH „KOM-GAZ” Sp. z o.o.) posiadających zezwolenia na zbieranie i transport nieczystości ciekłych, pisma dotyczące obowiązku terminowego składania sprawozdań określonych w art. 9a ust. 1 i 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

(dowód: akta kontroli str. 63-66)

W okresie od 1 stycznia 2012 r. do dnia zakończenia kontroli (tj. 15 lutego 2013 r.) nie przeprowadzono kontroli Łosickiego PPUH KOM-GAZ Sp. z o. o. w zakresie spełniania warunków określonych w zezwoleniu. W 2012 r. przedsiębiorca stosownie do postanowień art. 9o ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach przekazywał Wójtowi kwartalne sprawozdania w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.

(dowód: akta kontroli str. 78-88)

W okresie od 1 stycznia 2012 r. do dnia zakończenia kontroli (tj. 15 lutego 2013 r.) przedsiębiorca FHU E.P. nie przekazywał sprawozdań dotyczących opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych pomimo obowiązku określonego w 9o ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
(dowód: akta kontroli str. 89-90)

Ustalone
nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie **stwierdzono następującą nieprawidłowość:**

Urząd Gminy nie podejmowała działań w zakresie wyegzekwowania od FHU E.P. przedłożenia czerech kwartalnych sprawozdań za 2012 r. w zakresie odbierania nieczystości płynnych ze zbiorników bezodpływowych.

Wójt Gminy wyjaśnił, że: „*Nie egzekwowano w stosunku do ww. przedsiębiorcy składania sprawozdań, ponieważ wiedzieliśmy, że nie wykonuje na gminie usług związanych z wywozem nieczystości ciekłych a gdy zacznie wykonywać to nas poinformuje pisemnie.*”

(dowód: akta kontroli str. 89-90)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działania kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski
pokontrolne Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³, wnosi o:

- 1) zintensyfikowanie działań zmierzających do wywiązywania się właścicieli nieruchomości posiadających zbiorniki bezodpływowe z obowiązku ich opróżniania przez przedsiębiorców posiadających w tym zakresie zezwolenia,
- 2) egzekwowanie od właścicieli nieruchomości posiadających przyłącze wodociągowe obowiązku wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania.

Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora **Delegatury NIK w Warszawie**.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 28 lutego 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler

Wicedyrektor

³ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

Wanda Dąbrowska
Główny specjalista k.p.

Marek Adamiak

.....
podpis

.....
podpis